2024/2256

2024 10 10

EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJA (ES) 2024/2256

2024 m. balandžio 11 d.

su pastabomis, sudarančiomis neatskiriamą sprendimo dėl Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER) 2022 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo dalį

EUROPOS PARLAMENTAS,

— atsižvelgdamas į savo sprendimą dėl Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (toliau – Agentūra) 2022 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 100 straipsnį ir V priedą,

— atsižvelgdamas į Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 03/2023,

— atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A9-0120/2024),

A. kadangi, remiantis Agentūros pajamų ir išlaidų suvestine ([1]), galutinis jos 2022 finansinių metų biudžetas buvo 24 827 843 EUR, t. y. 5,25 proc. didesnis nei 2021 m.; kadangi Agentūros biudžetas finansuojamas daugiausia iš dviejų šaltinių, t. y. surinktų mokesčių ir įnašo iš Sąjungos bendrojo biudžeto;

B. kadangi Audito Rūmai savo ataskaitoje dėl Agentūros 2022 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų (toliau – Audito Rūmų ataskaita) pažymėjo, kad gavo pagrįstą patikinimą, jog Agentūros metinės finansinės ataskaitos yra patikimos ir jose nurodytos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos;

Biudžeto ir finansų valdymas

1. pažymi, kad 2022 finansiniais metais vykdant biudžeto stebėseną biudžeto įvykdymo lygis buvo 99,26 proc. einamųjų metų įsipareigojimų asignavimų, t. y. 5,20 proc. didesnis, palyginti su 2021 m.; pažymi, kad aptariamais metais mokėjimų asignavimų panaudojimo lygis buvo 70,12 proc. (nepasiektas Agentūros planuotas 75 proc. rodiklis), t. y. 4,16 proc. mažesnis, palyginti su 2021 m.;

2. susirūpinęs pažymi, kad Agentūros įsipareigojimų asignavimų perkėlimų lygis kelerius metus iš eilės buvo aukštas – 7,2 mln. EUR 2022 m. (29,4 proc.) – nežymiai mažesnis, palyginti su 2021 m. (29,9 proc.); primena, kad biudžeto įvykdymą tvirtinanti institucija paprašė Agentūros išspręsti šią problemą; taip pat pažymi, kad 5,5 mln. EUR (arba 66,2 proc.) su veiklos išlaidomis susijusių asignavimų pagal III antraštinę dalį daugiausia apėmė pagrindinę Agentūros veiklą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1227/2011 ([2]) (66,4 proc. 2021 m.); primygtinai tvirtina, kad pasikartojantys aukšti perkėlimų į kitą laikotarpį rodikliai galėtų reikšti struktūrinę problemą, prastą biudžeto planavimą arba galbūt biudžeto metinio periodiškumo principo pažeidimą; pažymi, kad 2023 m. Agentūra savo biudžeto eilučių vadovams kas ketvirtį, prieš kiekvieną biudžeto peržiūrą pradėjo rengti informacines sesijas, siekdama pagerinti biudžeto planavimą ir laiku įgyvendinti tiek biudžeto, tiek viešojo pirkimo planą, vadovaujantis metinio periodiškumo principu;

Veiklos rezultatai

3. pažymi, kad, kaip ir ankstesniais metais, Agentūros vadovybė, pagal Agentūros „šviesoforo“ sistemą vertindama pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, stebėjo, kaip siekiama darbo programos tikslų; taip pat pažymi, kad, Agentūros teigimu, dauguma pagrindinių veiklos rezultatų rodiklių paprastai metai iš metų nekeičiami, kad būtų užtikrintas palyginimo nuoseklumas, tačiau atitinkamais metais siektini tikslai nustatomi kasmet; vis dėlto rekomenduoja Agentūrai atkreipti dėmesį į rodiklius, kurie dar nepasiekti, ir reguliariai tikslinti pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, kad būtų galima optimizuoti veiklos rezultatus;

([1]) OL C 38, 2023 1 31, p. 87.
([2]) 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo (OL L 326, 2011 12 8, p. 1).

4. atkreipia dėmesį į tai, kad 82 proc. darbo programos buvo įvykdyta arba įgyvendinta su nedideliais trūkumais, o 18 proc. nebuvo įgyvendinta arba atitinkamos užduotys nebuvo atliktos arba atidėtos dėl žmogiškųjų išteklių stokos; rekomenduoja Agentūrai iš naujo įvertinti darbo programos įgyvendinamumą atsižvelgiant į turimus žmogiškuosius išteklius, nes ankstesniais metais programos įgyvendinti taip pat nepavyko dėl žmogiškųjų išteklių trūkumo; be to, pažymi, kad buvo pasiekti pagrindiniai veiklos rezultatų rodikliai, išskyrus mokėjimų asignavimų lygį, kuris 2022 m. siekė 70,1 proc. (tikslas – 75 proc.), palyginti su 65,9 proc. 2021 m.;

5. pripažįsta, kad Rusijos invazija į Ukrainą paskatino imtis ypatingų politikos veiksmų siekiant išsaugoti energijos tiekimo saugumą ir apsaugoti vartotojus, o tai padidino Agentūros atsakomybę ir įvairiais būdais paveikė jos darbą; pažymi, kad šiomis aplinkybėmis pastaraisiais metais Agentūrai buvo pavesta keletas papildomų sudėtingų užduočių (pvz., Sąjungos didmeninės elektros energijos rinkos galutinio vertinimo paskelbimas, suskystintų gamtinių dujų kainos įvertinimo arba lyginamojo indekso paskelbimas ir rinkos koregavimo mechanizmo taikymas); palankiai vertina Agentūros pastangas vykdyti tas papildomas užduotis ir didelių energijos kainų aplinkoje teikti papildomą paramą politikos formuotojams;

6. atkreipia dėmesį į Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 03/2023 dėl elektros energijos vidaus rinkos pateiktą pastabą dėl Agentūros stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistemos trūkumų; primena, kad, nors Agentūros metinėse darbo programose nuolat minima, jog stebėsena yra itin svarbi užduotis, darbo programos nėra pakankamai išsamios, kad būtų galima paaiškinti, kaip planuojama stebėsena ir ataskaitų teikimas, nors Agentūra yra įpareigota pateikti visus numatytus rezultatus; pabrėžia, kad ši rizika kenkia Agentūros atskaitomybei ir taip pat gali trukdyti suinteresuotiesiems subjektams suprasti Agentūros duomenų poreikius ir įsitraukimą į įgyvendinimo stebėseną;

Veiksmingumas ir nauda

7. pažymi, kad Agentūra įvairiomis priemonėmis reguliariai iš naujo vertina, optimizuoja ir racionalizuoja savo pagalbines funkcijas ir administracinius procesus: dalijasi žiniomis ir taiko kitų agentūrų geriausią praktiką, peržiūri, dokumentuoja ir automatizuoja tam tikrus procesus ir centralizuoja tam tikras pagalbines funkcijas;

8. atkreipia dėmesį į tai, kad Agentūra, padedama išorės konsultavimo bendrovės, atliko darbo krūvio veiklos analizę, siekdama įvertinti dabartinę savo užduočių ir veiklos paskirstymo padėtį ir nustatyti galimas organizacines spragas ir problemas, taip pat galimybes sinergijai ir geresniam kontrolės ir užduočių paskirstymui; pažymi, kad atlikus šią analizę parengtas veiksmų planas, kurio įgyvendinimas aptariamas per vyresniosios vadovybės susitikimus ir šiam tikslui skirtas sesijas;

9. palankiai vertina tai, kad Agentūra viešojo pirkimo procesams naudoja įvairias IT priemones (e. pasiūlymų teikimo portalą, e. konkursų portalą, e. pranešimus ir e. sąskaitų faktūrų išrašymą pagal DIGIT sutartis); pažymi, kad Agentūra taip pat naudoja Sysper, ARES (įskaitant kvalifikuotą elektroninį parašą) ir MiPS; ragina Agentūrą toliau gerinti savo vidaus procedūras taikant skaitmeninius sprendimus, ypač tais atvejais, kai jie užtikrina veiksmingumą ir sumažina veiklos išlaidas;

10. primena, kad svarbu didinti Agentūros skaitmeninimą vidaus operacijų ir valdymo srityse, taip pat siekiant paspartinti procedūrų skaitmeninimą; pabrėžia, kad Agentūra turi ir toliau aktyviai veikti šioje srityje, kad būtų išvengta skaitmeninio atotrūkio tarp agentūrų; vis dėlto atkreipia dėmesį į tai, kad reikia imtis visų būtinų saugumo priemonių, kad būtų išvengta bet kokio pavojaus tvarkomos informacijos saugumui internete; primygtinai atkreipia dėmesį į būtinybę sustiprinti kovą su kibernetiniais išpuoliais ar bandymais įsiskverbti, visų pirma iš Rusijos ar Kinijos;

Personalo politika

11. pažymi, kad 2022 m. gruodžio 31 d. etatų planas buvo įvykdytas 97,40 proc., t. y. į 76 laikinųjų darbuotojų etatus, patvirtintus pagal Sąjungos biudžetą (palyginti su 2021 m. patvirtintu 71 etatu), buvo įdarbinti 74 laikinieji darbuotojai; pažymi, kad 2022 m. Agentūroje taip pat dirbo 38 sutartininkai, 7 deleguotieji nacionaliniai ekspertai, 19 laikinųjų darbuotojų ir du konsultantai; pakartoja Audito Rūmų rekomendacijas dėl nuolatinių ir vykdomų užduočių skyrimo tiesiogiai įdarbintiems darbuotojams;

12. pažymi, kad, turint omenyje ilgalaikes Agentūros vyresniosios vadovybės narių sutartis (išskyrus direktorių, kurio Agentūra nerenka ir kuris turi terminuotus įgaliojimus), Agentūra šiuo metu negali greitai pakeisti esamos vyresniosios vadovybės lyčių pusiausvyros; pažymi, kad Agentūros administracinę valdybą sudaro 10 moterų (53 proc.) ir 9 vyrai (47 proc.); pakartoja, kad ir toliau Agentūroje dirba nepakankamai moterų – 40 moterų (35 proc.) ir 73 vyrai (65 proc.) (2021 m. atitinkamai 37 proc. ir 63 proc.); primena, kad svarbu užtikrinti personalo lyčių pusiausvyrą, ir ragina Agentūrą atsižvelgti į šį aspektą ateityje įdarbinant darbuotojus ir skiriant vyresniosios vadovybės grandies vadovus; žino, kad Agentūra įsipareigojo vadovautis Įvairovės ir įtraukties chartija ir patvirtino įsipareigojimą gerinti savo politiką ir pastangas lyčių lygybės, įvairovės ir įtraukties srityse; griežtai pakartoja savo raginimą bendromis pastangomis spręsti nepakankamo moterų atstovavimo problemą ir pranešti biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai apie kiekybiškai įvertinamus tikslus, kurių Agentūra įsipareigoja siekti;

13. pažymi, kad Agentūra vykdo asmens orumo apsaugos ir psichologinio bei seksualinio priekabiavimo prevencijos politiką, ir priklauso konfidencialių patarėjų tarpžinybinei darbo grupei; laukia jų ataskaitos ir rekomendacijų; pažymi, kad 2022 m. nebuvo pranešta apie jokius priekabiavimo atvejus, ir ragina Agentūrą toliau tęsti aktyvų darbą, kad priekabiavimo atvejų nepasitaikytų ir ateityje;

14. ragina Agentūrą parengti ilgalaikę žmogiškųjų išteklių politikos sistemą, kuri apimtų profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, mokymąsi visą gyvenimą ir karjeros raidą, lyčių pusiausvyrą, nuotolinį darbą, geografinę pusiausvyrą ir neįgaliųjų įdarbinimą bei integravimą;

Viešieji pirkimai

15. atkreipia dėmesį į tai, kad Agentūra iš dalies ištaisė ankstesnius Audito Rūmų nustatytus viešojo pirkimo trūkumus, visų pirma užsakydama į kainoraštį neįtrauktas prekes, dėl kurių buvo pateikta sąlyginė nuomonė; palankiai vertina tai, kad Agentūra yra parengusi išsamų savo projektų vadovams skirtų gairių rinkinį, įskaitant šablonus ir išsamius nurodymus dėl taikomos darbo tvarkos, atitinkančios Finansinio reglamento reikalavimus viešojo pirkimo srityje; pažymi, kad Audito Rūmų pastaba bus aktuali tol, kol baigs galioti pagrindinės preliminariosios sutartys;

16. pažymi, kad 2022 m. iš viso užbaigtos 246 įvairių rūšių viešojo pirkimo procedūros, palyginti su 200 procedūrų 2021 m.; primena, kad vykdant visas viešojo pirkimo procedūras svarbu užtikrinti sąžiningą konkurso dalyvių konkurenciją ir pirkti prekes bei paslaugas už geriausią kainą, kad būtų užtikrintas veiksmingas turimo biudžeto naudojimas, laikantis skaidrumo, proporcingumo, vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principų; susirūpinęs atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabą dėl to, kad su viešuoju pirkimu susijusių problemų daugėja, ir kad būtent dėl jų daugumoje agentūrų dažniausiai pasitaiko neteisėto lėšų išmokėjimo atvejų;

Interesų konfliktų prevencija ir valdymas, taip pat skaidrumas

17. pažymi, kad 2022 m. Agentūra toliau vykdė savo visapusišką interesų konfliktų prevencijos ir valdymo politiką, įskaitant nuostatas, susijusias su darbuotojais, valdyba, darbo grupėmis ir specialiosios paskirties grupėmis; taip pat pažymi, kad 2022 m. gruodžio mėn. Administracinė valdyba priėmė griežtesnes Administracinės valdybos ir Apeliacinės tarybos interesų konfliktų prevencijos ir valdymo gaires; be to, pažymi, kad šios gairės papildo esamą bendrą Agentūros 2015 m. nustatytą interesų konfliktų prevencijos ir valdymo politiką, kurioje Valdybos nariams suteikiamas papildomas supratimas, kaip jie turi vykdyti savo pareigas vadovaudamiesi Agentūros interesų konfliktų prevencijos ir valdymo politika, kartu jose taip pat pateikiamos papildomos gairės peržiūros komisijai, kad ji galėtų įvertinti aplinkybes, dėl kurių galėtų kilti interesų konfliktas;

18. pažymi, kad 2022 m. buvo nurodytas vienas su darbuotoju susijusio interesų konflikto atvejis; atkreipia dėmesį į tai, kad departamento vadovas nusprendė, jog tas darbuotojas neturi dalyvauti tam tikruose projektuose, susijusiuose su jo buvusiu darbdaviu, tai patvirtino ir Agentūros teisės tarnybos, etikos korespondentas, žmogiškųjų išteklių skyrius, be to, tai pažymėta prie projekto pridėtoje pastaboje;

19. apgailestauja, kad, remiantis Audito Rūmų specialiąja ataskaita Nr. 03/2023 dėl elektros energijos vidaus rinkos, Agentūros interneto svetainė veikia netinkamai, nes pagrindiniai dokumentai suinteresuotiesiems subjektams ir plačiajai visuomenei nėra lengvai prieinami arba visai neskelbiami; be to, pažymi, kad interneto svetainėje trūksta skaidrumo, būtino komunikacijos priemonei, o tam tikrais atvejais ji net neatitinka reglamentavimo reikalavimų; ragina Agentūrą skubiai pagerinti savo darbo skaidrumą ir atskaitomybę, sudaryti geresnes sąlygas visuomenei susipažinti su jos svetainėje esančiais dokumentais ir duomenimis, užtikrinti, kad visi jos sprendimai ir duomenys būtų laiku paskelbti vadovaujantis teisiniais reikalavimais, ir nustatyti aiškiai apibrėžtą skaidrumo politiką, pagrįstą geriausia patirtimi;

20. yra susirūpinęs dėl Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 03/2023 dėl elektros energijos vidaus rinkos pateiktų pastabų, kuriose nurodoma, kad Agentūros valdymo struktūra neleidžia jai veikti veiksmingai ir nepriklausomai; pažymi, kad, kaip pabrėžė Audito Rūmai, Agentūros direktorius, rengdamas pagrindinius reglamentavimo dokumentus, turi gauti Reguliavimo valdybos pritarimą; be to, pažymi, kad, nepaisant to, jog Reguliavimo valdybą sudaro po vieną kiekvienos valstybės narės nacionalinės reguliavimo institucijos (NRI) atstovą ir jam pavesta veikti išimtinai visos ES interesais, Agentūros reglamente nėra jokių teisės aktais numatytų apsaugos priemonių, kurios leistų išvengti atstovų dalyvavimo priimant Reguliavimo valdybos sprendimus, prieštaraujančius konkretiems NRI sprendimams arba nacionaliniams interesams (kai juos, remdamosi savo teisiniu statusu, palaiko NRI). taip pat pažymi, kad Agentūros išorės ekspertinės žinios labai priklauso nuo NRI ekspertų dalyvavimo darbo grupėse ir specialios paskirties grupėse, ir, nors NRI ekspertams taip pat gali kilti interesų konfliktų, jie neprivalo pasirašyti jokios deklaracijos interesų konfliktų klausimu; ragina Komisiją įvertinti ir pasiūlyti Agentūrai valdymo patobulinimus didinant nepriklausomumą nuo NRI ir nacionalinių interesų bei išplečiant vykdymo įgaliojimus ir konvergencijos priemones;

21. pažymi, kad pirmiau minėtoje specialiojoje ataskaitoje Audito Rūmai taip pat pastebėjo Agentūros vidaus taisyklių dėl Reguliavimo valdybos ir administracinės valdybos narių interesų deklaracijų valdymo ir skelbimo įgyvendinimo trūkumų; pabrėžia, kad didesnis Agentūros valdybų ir darbo grupių sprendimų priėmimo procesų skaidrumas (pavyzdžiui, protokolų ir balsavimo rezultatų skelbimas) galėtų prisidėti prie interesų konfliktų viešosios kontrolės;

22. atkreipia dėmesį į tai, kad Agentūros susitikimai su lobistais registruojami direktoriaus posėdžių lygmeniu ir skelbiami Agentūros interneto svetainėje;

23. primena, kad Agentūrai svarbu didinti matomumą žiniasklaidoje, internete ir socialinėje žiniasklaidoje, siekiant su savo darbu supažindinti visuomenę;

Vidaus kontrolė

24. pažymi, kad turint tikslą sustiprinti vidaus kontrolės sistemą 2022 m. buvo peržiūrėtos kelios vidaus politikos kryptys, be kita ko, 2022 m. rugsėjo 13 d. priimtas direktoriaus sprendimas 2022–14, kuriuo nustatomas išimčių ir reikalavimų nesilaikymo atvejų registras bei nustatoma prašymų taikyti išimtis ir pranešimo apie reikalavimų nesilaikymo atvejus procedūra, 2022 m. birželio 21 d. direktoriaus sprendimas 2022–08, kuriuo priimama neskelbtinų funkcijų valdymo politika ir procedūra ir panaikinamas 2019 m. balandžio 2 d. direktoriaus sprendimas 2019–06 dėl neskelbtinų funkcijų valdymo politikos ir procedūros priėmimo; priimtas administracinės valdybos sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamas 2018 m. gruodžio 13 d. Administracinės valdybos sprendimas Nr. 17/2022 dėl Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros vidaus kontrolės sistemos;

25. atkreipia dėmesį į tai, kad, remiantis Audito Rūmų metine ataskaita, 2022 m. gruodžio mėn. deleguotasis leidimus suteikiantis pareigūnas, turintis įgaliojimus tvirtinti ne didesnes kaip 500 000 eurų sumas, patvirtino 714 720 EUR dydžio mokėjimo pavedimą; pabrėžia, kad tai rodo Agentūros vidaus kontrolės trūkumą leidimo atlikti mokėjimus įgaliojimų delegavimo srityje; ragina Agentūrą imtis priemonių užtikrinti, kad būtų laikomasi nustatytų kiekvieno mokėjimo pavedimo ribų;

Kitos pastabos

26. džiaugdamasis pažymi, kad 2022 m. Agentūra pradėjo įgyvendinti skverbimosi testavimo planą, pagal kurį bus peržiūrimos visos prie interneto besijungiančios esamos ir naujai sukurtos taikomosios programos, siekiant reguliariai bent kartą per trejus metus atlikti skverbimosi testus;

27. palankiai vertina tai, kad 2022 m. Agentūra pasirašė tarpinstitucinę preliminariąją sutartį dėl konsultavimo aplinkosaugos vadybos sistemos (EMAS) įgyvendinimo ir registravimo paslaugų; be to, pažymi, kad Agentūra toliau įgyvendino savo 2021–2022 m. žalinimo veiksmų planą ir išnagrinėjo galimybę kartu su žemės savininku imtis tolesnių veiksmų siekiant geriau laikytis EMAS standartų dėl apribojimų ir suvaržymų, susijusių su nuomojamų patalpų ypatumais;

28. pažymi, kad kitos su sprendimu dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo susijusios pastabos, kurios yra horizontaliojo pobūdžio, pateikiamos jo 2024 m. balandžio 11 d. rezoliucijoje ([3]) dėl agentūrų veiklos, finansų valdymo ir kontrolės.

([3]) Priimti tekstai, P9_TA(2024)0280.